

amerikanske individualismens imperativ, drives de videre mot sine umulige valg, mens døde slektinger fra verdenskrigens Europa hjemskjer dem i deres kontinuerlige mørkerlitt.

«Asher Levs gave» er en rystende konfrontasjon med et konfliktskjof vi alle burde kunne føle på kroppen, tilross for Brooklyn-jorden Ashers helt spesielle bakgrunn. Det er kampen mellom frihetslengsel og tilhørighet, det er historien om hvordan vi åndelig sett fortærer hverandre, uten altid å være klar over det. Asher merker at han gikk inn i Ladover-rabbiens kraftsfelt, hvor ingen kunstnerisk frihet finnes. Samtidig er det en kjærlighet som stråler ut fra disse menneskene som er så trygt forsankt i sin hasjidske virkelighet. En frimhet alde om siden med en for Asher truende og hierarkisk religionsutfoldeelse.

Det er romanens store styrke at Potok, tilross for de nære referansene til hans eget liv, klarer å nyansere dette konfliktskjofet. Skildringen av Brooklyn-miljøet burde kunne gi paranoide fornemmelsmer hus enhver som kjenner maktspråket til et intenst sektorisk miljø. Samtidig er det en varme og en nærhet i personbeskrivelsen som gjør at fiendebildene blir mindre tydelige, mindre skjematiske. Det er med jodisk instinkt Potok for nemmer det onde som en tilstedevarrende kraft overalt.

Men derigjennom åpner han for meddelen. Skildringen av miljøet rundt rabbiens, av Ashers foreldre og deres kjærlighet til barnebarna, av farrens stumme fortvilelse over sonnens kunstneriske arbeide, har en ambivalens som for denne leser virker dypt sannferdig. I Asher Levs eksistensielle kriser er ingenting entydig. Også «spanjolen» snoper for ham. Hva vil han med sin kunst? Hva ønsker han å uttrykke med sine frenetiske tegninger fra Brooklyns og Manhattans dagligliv? Hvorfor er det hans egne foreldres ansikt han lærer til sine «goyiske» malerier? Og hvorfor er plutselig sonnen Avram med glenkjennelig i de nesten abstrakte og utflytende motivene?

«Asher Levs gave» er noe langt mer enn en kunstnerroman med jodiske referanser. Det er en idé-roman som drofter den vestlige sivilisasjonens aller dyreste problemer, dens hjelme og omskiftelige modernitet stilt opp mot tradisjonenes og åndskreftenes etterhvert desperate kamp for å bli

Rabbiens smakker gâtelykt. Men hæpet ligger i fremulden. Det gjor det også for Potok, som avslutter romanen like tveitydig som han begynner den. Han har skrevet om et uloselig dilemma. Og midt mellom Asher Levs valg søker livet selv, som et bilde av Cezanne, i sin smertefulle skjønnhet.

med, det tredje rike eller det pan-arabiske Babylon.

Heltidsforkryperen Mikal S. Clegg bestemmer seg en dag for å omvende samboerparet i naboleiligheten, en ikke-troende lege og hans unge, søte veninne, doktor Harbo og froken Lindheim. Fra sin veranda har Clegg et viss innsyn i stuen til naboparet, og det Clegg der blir vidne til av fysisk kontakt, «ved å løne meg over de kjølige, sommersnattstukte gulrotkvastene jeg dyrker i verandakassen», overbeviser ham om at naboenes trenger til omvendelse.

Snart er Clegg på døren, med en mengde Vakt!Arn-bøker i sine spesielt sydde lommer, og snart er han i gang med å fortelle det verdsligeparet om det himmelrike paradis, der doden er overvunnet, og der folk som tidligere arbeidet i begravelsesbyråer vil bli dyktige interiørarkitekter med sin erfaring med blomsterdekorasjoner og stelling av lakk.

Clegg er ikke videre velkommen. Doktor Harbo synes den nikkjære naboen er en sansplage. Froken Lindheim er adskillig mer hyggelig mot forkryperen, med den katastrofale følge at Clegg forelsker seg i henne. Derned har han enda en grunn til å omvende henne, ettersom et vidne ikke kan gifte seg med en verdslig kvinne. Nå setter Clegg skikk og bruk til side, og tar alle midler i bruk. Paret reiser på båtferie, og Clegg forfølger dem mellom holmer og skjær i Oslofjorden.

Clegg er et mer nyansert menneske enn hva han virker ut. Det merker leseren, for det er Clegg selv som fører sin fortelling i pennen, i form av treten loksjoner i evangeliseringens kunst, og det gjor han med tiltopp til selvviron og hyp-

pige referanser til sin yndlingsforfatter, Marcel Proust. Men referansene til Vaktarnér er i suverent overall, og nettopp i konflikten mellom det hoyat moderne samboerparet og vldnenes Andebyhimmel, har Trond Einar Jacobsen funnet stoff til adskillig komisk. Medisineren Harbo har vendt for å følge Clegg i hans resonneringer: «Det er jo stett ingen tragedie om folk dor av sult hvis de bare har funnet sannheten først; for da er doden kun som en kort senv, som å blinke med øyet nesten, og så våkner de opp i paradiset. Og i paradiset har den almektige Jehova avskaffet all fattigdommen, ja til og med det dårlige været..»

Jacobsen har levert en studie i et doktrinert og fundamentalistisk livssyn. Fordi Je-hovas Vitner står modell, er romanen blitt nærmest en farse, og en vellykket sådan. Trond Einar Jacobsen har skrevet noe så uvant i Norge som en humoristisk sannitrosroman.

Alvaret ligger på lur. På en fest hos doktor Harbo vil Clegg omvende en Journalist. Men journalisten har følgende å berette fra sitt møte med en psykoanalytiker: «For å komme til poengen: Jeg gikk til behandling hos denne analytikeren i to år, men så - alt var bare Freud og gammen, som det heter, i disse to årene - men så begynte jeg å gjøre - motstand - det var hans ord. Sannheten er at jeg ikke var enig med analytikeren, han kalte - motstand - eller -forsvar-, og - her er vi ved poengen; dette oppfattet analytikeren som et bevis på hvor nevroisk jeg var. Du ser parallelen? » spør journalisten forkryperen Clegg.

Men nei: «Det gjorde jeg faktisk ikke..»

Cleangs evangelium

Trond Einar Jacobsen:
CLENGS GLADE BUDSKAP
roman
Aschehoug

Debutanten Trond Einar Jacobsen (33) overbeviser med en tankevrekende og sterkt humanistisk roman.

Anmeldt av
HÅVARD REM

Mennesket er tildelet et sterkt begrensset mandat når det gjelder eksakt kunnskap om den politisk fremtidige eller religiøst hinsidige. Vi tror at vi vet. Men vel vi til vi tror? Mange ideologiske og religiøse overbevisninger og utopier er påstått ut av folk som har furbrutt seg mot det menneskelige mandat. På bekostning av hva? For dem og deres tilhengere vil ofte livets egenværdier svekkes som følge av at deres overbevisninger og utopier styrkes. Eller for å sitere Mikal S. Clegg: «Det betyr, forklarte jeg, at man ikke skal anse denne verden og dette liv for å være den virkelige verden, det virkelige liv..»

Lette filosofier blir man av Trond Einar Jacobsens lat-

termilde og tidsvis elleville fortelling om Jehovas nikkjære vidne, Mikal S. Clegg. Clegg viser seg som en takknemlig romanfigur, fordi han representerer en begevelse som har utviklet en ren tegneserie-utgave av den religiøse utopien. Hans nford blir derofte, men monstret gjenkjennes vi fram blodturstige utopier, om det er pruleatratets diktatur eller kristendommens him-

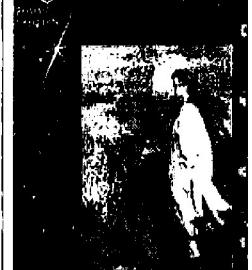
Agneta Pleijel:
HUNDESTJERNEN
roman, Cappelen

Tilross for at mye som beskrives er sjokkerende, gjør ikke Pleijel noe forsøk på å sjokkere oss.

Anmeldt av
GEIR UTHAUG

«Jeg vil finne ut hvordan alt sammen begynte,» tenker hovedpersonen Ingrid i den svenske forfatteren Agneta Pleijels kortroman «Hundestjernen», som Jo Ørjasæter har gitt en god norsk sprograskt. Vi har å gjøre med en type litterær bekrifelse der poengen er å finne tilbake til punktet der alt gikk galt, for så å trekke linjer videre. For det går galt, forfølgelig galt. Klikket er det ikke hendelsesforløpet som opptar Agneta Pleijel. Det som

Agneta Pleijel

Hundestjernen

skjer, er bare en naturlig konsekvens av de konstellajonene som har vært tilstede hele